

El blanqueig al Dret Penal andorrà: l'impacte del GAFI

Canòlic Mingorance Cairat

El Grup d'Acció Financera Internacional (GAFI) és l'organisme internacional de referència per a establir les normes en matèria de prevenció i repressió del blanqueig de capitals. A través de les avaluacions dutes a terme pels organismes regionals (en el cas d'Europa el Comitè d'Experts sobre l'avaluació de mesures anti-blanqueig de diners i el finançament del terrorisme: Moneyval) efectua recomanacions concretes a cada país sobre com ha d'implementar la seva regulació. Ara bé, no existeix cap estudi d'impacte que avaluï la repercussió jurídica de les recomanacions des d'un punt de vista nacional, de la sobirania legislativa en matèria punitiva.

La present tesi pretén donar resposta a aquesta qüestió que si bé s'analitza només des del punt de vista andorrà és extrapolable a altres països de característiques similars, a la vista de les avaluacions del GAFI, que assenyalen situacions semblants en altres jurisdiccions.

L'objecte d'aquesta tesi és valorar quina incidència té la normativa supranacional, i en concret, les recomanacions del GAFI, tant en el legislador andorrà, com en els tribunals andorrans, a fi de determinar la coherència del sistema punitiu en matèria de blanqueig de diners o valors, i efectuar recomanacions de millora del sistema en base a les dades obtingudes.

La primera part versa sobre les qüestions doctrinals que ha plantejat la introducció del tipus penal del blanqueig, i l'evolució de la normativa internacional a nivell mundial i europeu. Posteriorment s'exposa que és el GAFI com a òrgan supranacional de regulació, quina és la normativa que aprova i com funciona el seu sistema de seguiment a través d'organismes regionals, com el Moneyval. Finalment, la tesi recull les avaluacions dutes a terme sobre Andorra i les recomanacions concretes dirigides a les autoritats nacionals per a implementar els estàndards del GAFI.

La segona part de la tesi es centra en les diferents reformes legislatives del tipus penal i la seva motivació, en base a les exposicions de motius i les Actes del Consell General que n'acorden l'aprovació. A partir de la identificació dels elements objectius i subjectius més discutits per la doctrina, es valora l'evolució del tipus penal des del punt de vista del seu posicionament respecte al GAFI i a les recomanacions efectuades.

Finalment, s'analitzen totes les sentències dictades fins a l'any 2022 en matèria de blanqueig a Andorra, en primera i segona instància, per concloure fins a quin punt l'aplicació del dret és coherent amb la voluntat del legislador nacional i quin és l'impacte del GAFI en l'aplicació del dret (*law in action*).

L'estudi dut a terme permet doncs identificar les mancances del sistema punitiu del blanqueig a Andorra en relació amb els estàndards internacionals. Aquesta anàlisi ens possibilita doncs efectuar propostes de millora en la implementació dels estàndards i apropar el dret del text legal (*law on the books*) a la seva pràctica pels tribunals.

Paraules clau: Blaueig, Andorra, GAFI, Moneyval, Autoblanqueig, Política criminal, Sobirania legislativa, Dret penal, Delicte subjacent, Actors política criminal.